

Cultura i Espectacles

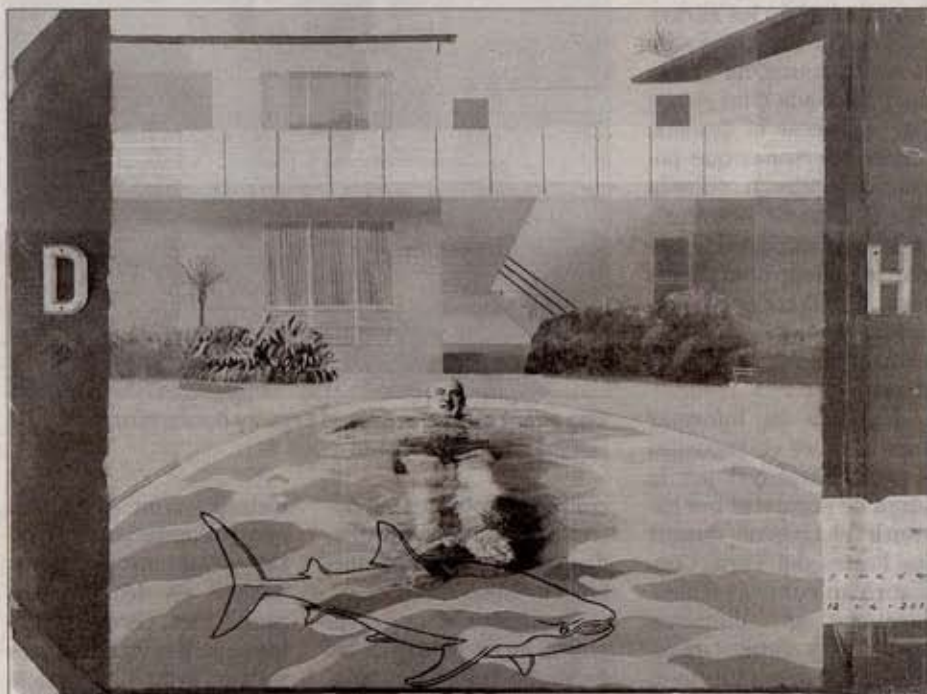
Quim Domene fagocita les avantguardes del segle XX en més de 200 collages a 'Cartes a Kurt Schwitters', que exposa a partir d'avui a l'Espai Zer01 d'Olot

L'art a la trituradora

Eva Vázquez
OLOT

En les últimes eleccions municipals d'Olot, consta que va haver-hi com a mínim un vot per a una candidatura encapçalada per un tal Kurt Schwitters, un tipus encorbatat i d'aspecte més aviat anodí, tal com el mostraven les fotografies dels cartells que van aparèixer pels carrers de la ciutat durant la campanya, infiltrat entre els cartells verídics dels altres candidats i de qui es desconeixia cap altre programa que no fos el de la seva solitària afirmació enmig de la cridòria circumdant. Ha quedat un document gràfic que dona fe de l'execució d'aquell vot fantasmal: s'hi veu, en la seqüència fotogràfica, un ciutadà corrent a les portes d'un col·legi electoral d'Olot, i el convenciment, la dignitat, quasi l'elegància, amb què tot seguit diposita a l'urna una papereta amb el nom de Kurt Schwitters ben visible a l'anvers. Per al resultat general de les eleccions, aquell vot que el sistema catalogaria alegrement d'invàlid no va tenir cap mena de conseqüència, però per a la percepció de la pràctica artística com una via per a l'acció i l'alliberament és un gest d'una indubtable càrrega no només política, sinó també simbòlica i poètica.

Quim Domene (Olot, 1948), aquell ciutadà anònim que va fer deliberadament nul a les eleccions del 22-M, coneix Kurt Schwitters (Hannover, 1887-Kendal, 1948) des de fa molts anys, almenys des que el 1980 va fer la seva primera exposició a Hannover, la ciutat natal d'aquest artista d'entreguerres que va revolucionar el collage fins a trans-

Quim Domene, banyant-se en un dels seus propis collages, on també ha invitat a entrar Courbet o Duchamp, com a la peça de baix. ■ ESPAI ZER01

formar-lo en una casa habitable, i va començar a freqüentar la seva obra utòpica, radical i alhora banyada d'una estranya llum de melancolia. Potser perquè va néixer el mateix any que moria Schwitters, Domene s'ha sentit sempre en deute amb aquest

mestre tan singular, que va acabar creant un moviment propi, el "dadaisme d'un sol home", consistent a aprofitar tota classe de materials de rebuig per construir noves realitats des del fragment i l'addició en uns treballs d'assemblatge que va batejar com

Merz (apòcope de la paraula 'Kommerz', que apareixia en un retall imprès d'una de les seves obres) i que assimilaven feliçment recursos del disseny, la tipografia, la poesia visual i la cultura de masses. Schwitters, que va passar la guerra del 14 en una ofi-

cina de l'exèrcit d'on va fer tots els possibles per ser expulsat, objectiu que va complir victoriosament, no ignorava, però, els efectes de la devastació, per això descrivia els seus collages com l'operació de reconstrucció d'un món en ruïnes per mitjà de l'aprofitament dels seus enderrocs. Un crit, deïa, fet d'escombraries.

Diàleg entre ruïnes

Quim Domene també ha hagut de fer-se sentir, com tots els artistes de la seva generació, a través de les ruïnes de les avantguardes històriques del segle XX, en un diàleg permanent que a vegades s'entaula a escopinades i cops de puny. Reprenent, doncs, l'estratègia antiartística de Schwitters, l'artista olotí ha treballat els últims cinc anys en un epistolari fictici amb l'autor alemany que és alhora un monòleg i una interpel·lació als grans referents de l'art del segle XX, de Courbet a Tatlin, de Picabia a Warhol, de Rauschenberg a Picasso, de Rothko a Hirst, desplegat a través de 220 collages que reprenen l'esperit utòpic del dadaisme amb tints inevitablement irònics i, per descomptat, obertament autobiogràfics. *Cartes a Kurt Schwitters*, que s'inaugura avui (12 h) a l'Espai Zer01 d'Olot (fins al 20 de novembre), és en aquest sentit un exercici de relectura de l'art del segle XX desbordant, pertorbador i, en certa manera, sobretot emocionant. Recorrent també a materials de rebuig, des de mostraris de gèneres de punt a bossetes de sucre, llibres de comptabilitat o lligalls en desús del Registre de la Propietat, Domene sosca-va els fonaments d'una

història de l'art lineal i monolítica, tot sovint inexpressiva i muda, portant-la a la sala d'espejament per confrontar-la a si mateixa i a la configuració d'un present que, com apunta la crítica d'art Pilar Parcerisas en el text del catàleg, ha desterrat la dialèctica per esdevenir homogeniament trivial.

L'efecte és enormement reparador, perquè no només infon nova vida

L'artista olotí entaula un diàleg amb la història de l'art servint-se de l'estratègia de l'autor alemany

a unes referències iconogràfiques en bona part embalsamades, sinó que es pren la molèstia de posar-les en relació crítica amb la història, com en la manipulació d'una fotografia antiga de la proclamació de la República en què l'eufòria popular és pintada adoptant des dels neons de Dan Flavin als esquitxos de Jackson Pollock. No hi falten, sinó que més aviat hi són recurrents, les al·lusions a la polarització entre capitalisme i comunisme servint-se de xocs visuals com la torre de Tatlin senyorejant a la superfície de la Lluna just quan Armstrong hi deixa la petjada, ni tampoc les representacions del mateix artista assumint el paper d'intrús que es mesura, humil i alhora jocós, amb els noms consagrats per la història. ■